

Posudek oponenta na diplomovou práci

Dušana Fiedlera

Thrácké pojetí smrti a pohřebního ritu

(162 stran textu, 41 obrazových příloh)

Posouzení pohřebního ritu a zvyklostí s ním spojených patří k náročným tématům, pokud se nesoustředíme pouze na popis archeologických pramenů, ale naším cílem je poznání hlubších souvislostí a představ se smrtí a pohřbem spojených. Pokud se týká thráckého pojetí smrti, je posuzování této problematiky obtížnější než v řeckém či římském světě, a to především díky skromnější literární tradici, často podané zprostředkovaně. Tohoto omezení je si autor vědom (viz Úvod). Práce je členěna do několika kapitol a pozornost Dušana Fiedlera se nejprve soustřeďuje na prehistorii balkánského poloostrova a vývoj osídlení od paleolitu, stručně je zmíněn také neolit a okrajově chalkolit. Následující kapitoly, věnované době bronzové a době železné jsou poměrně široce pojaté, autor zde podává charakteristiku kultur rozvíjejících se v tomto období ve sledované oblasti.

Těžiště práce představují stránky, věnované Thrákům a jejich působení od 7. století př. Kr. Autor zde pracuje s četnými prameny, které se snaží více či méně úspěšně interpretovat. I přes některé nepříliš šťastné formulace (např. str. 28-29; interpretace Chotína jako výlučně thráckého pohřebiště) však lze konstatovat, že se mu podařilo podat srozumitelnou charakteristiku tohoto období. Následuje kapitola o thrácké sakrální architektuře (jako odkaz uvedena mapa č. 1: jsou v příloze dvě, první z nich mezi thráckými lokalitami uvádí Sofii, nebo Tróju...?). Kapitola popisuje kultovní okrsky a kultovní budovy, zde je shrnuta řada řadu průvodních prvků („kultovní jámy“, ohniště, kamenné kruhy), ale z textu nevyplývá jejich přesnější definice, působí spíše jako okrsky spojené čistě s pohřebním ritem. Příkop kolem mohyl měl jistě také praktický význam jako zdroj stavebního materiálu, autor správně zmiňuje potřeby jasně vymezit daný prostor, jeho oddělení od Chaosu (viz Eliadu). Mohyly ve svém plášti vykazují zpravidla několik vrstev náspů – je zřejmé, že k navršení docházelo postupně a bylo spojeno s rituály (např. existence ohnišť). Diplomand hovoří o rituálech spojených s pohřbem, ale neuvádí konkrétní doklady (s. 32). V práci jsou zmiňovány především mohyly se složitou vnitřní konstrukcí, prostě

pohřby stojí na okraji zájmu – nemusí však vždy být dokladem okolních vlivů, ale rozdílného sociálního postavení zemřelého (str. 12).

D. Fiedler zpracoval řadu kamenných thráckých hrobek především ze 4. a 3. století př. Kr., jejich vývoj je zobrazen na obr. 3, v textu však chybí strukturovanější nástin typologie. Následující část práce posuzuje u thráků rozšířený kult héroa, prvky pythagoreismu, orfismu, Zalmoxidova kultu. Tyto prvky a náboženské představy se také v posmrtných představách Thráků odrážely. Zde je třeba upozornit na skutečnost, že autor jen okrajově zmiňuje práce Ivana Morozova a Alexandra Fola, kteří se tématu dlouhá léta věnují. Práce je doplněna početnou a přehlednou obrazovou přílohou, na kterou diplomand v textu odkazuje. Kritické připomínky však mám k seznamu literatury: je nejen neobvyklým způsobem rozdělen na monografie a články, ale v druhé části je uveden až na výjimky pouze autor a název časopisu, nikoli název článku a zcela chybí čísla stránek. Práce je psána srozumitelně a přehledně, i když se objevily i některé opakující se chyby: např. *heroon* – *heroona*, na str. 57 *chrám Apolla*, etc.

Dušan Fiedler ve své práci využil značné množství literatury a pramenů, které přes některé výše zmíněné připomínky dokázal utřídit, na jejich základě podat odpovídající přehled o zadaném tématu. Možná že na škodu celkového zpracování byla širší námětu, autor se zřejmě měl spíše soustředit na některé dílčí téma.

I přes výše zmíněné připomínky však lze konstatovat, že diplomand zvládl vytýčené úkoly, projevil schopnost práce s odbornou literaturou i její kritické hodnocení. Splnil podmínky, které jsou na diplomové práci kladeny a proto lze předloženou práci považovat za vhodný podklad pro obhajobu.

PhDr. Jiří Musil, PhD.

Ústav pro klasickou archeologii UK FF